

Historiam scribere (et legere)

Symposium k jubileu profesorky Bohumily Mouchové 8. listopadu 2013 Zasedací sál Karolina

SYLVA FISCHEROVÁ

Iónská fyziologie a počátky historiografie

Počátky historiografie jsou v Řecku neoddělitelně spjaty s uchopením kosmu a místa člověka v něm, který lze označit – po způsobu Aristotelově – jako „iónskou fyziologii“. Příspěvek usiluje představit komplexní a konstitutivní charakter této fyziologie (která se nakonec ukáže jako nikoli pouze íónská).

JAN SOUČEK

Počátky řeckých dějin v Thúkýdidově archaiologii

Příspěvek se pokusí zasadit Thúkýdidovy údaje v tzv. archaiologii v úvodu první knihy jeho historického díla do širšího kontextu intencí toho díla a poukázat na některé problémy spojené s jejich interpretací. Zaměří se zejména na Thúkýdidovu charakteristiku nejstarších období řeckých dějin před trójskou válkou.

VÁCLAV MAREK

Cicero historicus

Příspěvek nabídne shrnující pohled na Ciceronovy znalosti historiografie, jeho pojetí historického díla, představy o významu dějepisectví a jeho autorské pokusy a plány. Důležité jsou v této souvislosti jak Ciceronovy představy o didaktické roli historie a přesvědčení o paradigmatickém charakteru římských dějin, tak i ambice praktického politika zajistit si v těchto dějinách adekvátní pozitivní místo.

FILIP KARFÍK

Tantum autem honorem magistris suis detulit: Vita Marci Antonini II-III a Ad se ipsum I

O učitelích Marka Aurelia jsou vedle jeho korespondence dochovány dvě výmluvné zprávy: jedna od Marka Aurelia samého v první knize jeho zápisků, druhá z pera Markova biografa v *Historia Augusta*. Oproti starší hypotéze, že autor císařova životopisu znal první knihu Markových zápisků, se dnešní bádání kloní k opačnému názoru. Jaký je rozdíl mezi vlastním podáním císaře-filosofa a podáním historiografa?

MAGDALENA MORAVOVÁ

Obraz císaře Hadriána v současné historiografii

Příspěvek se zabývá důvody, proč je císař Hadrián, jeden z nejvýznamnějších vládců římské říše, dosud historiky v samostatných monografiích spíše opomíjen, a pokouší se podat přehled o rozdílných názorech současné historiografie na složitou osobnost tohoto panovníka.

IVAN PRCHLÍK

Tacitus de Christianis

Tacitus se ve svém monumentálním dějepisném díle, včetně jeho ztracených částí, přímo či nepřímo zmínil také o křesťanství a o křesťanech. Co z těchto zmínek při znalosti Tacitových pramenů a jeho práce s nimi, případně práce pozdějších historiků s Tacitem jako pramenem plyne pro naši znalost situace křesťanství v Římě i jinde v římské říši během 1. stol. n. l.?

JIŘÍ PAVLÍK

Dějiny spásy, nebo historiografie bez událostí?

Štěpánova řeč v novozákonním spise Skutky apoštolů jako epitomé židovských náboženských dějin ústí v klíčový obrat dějin raného křesťanství. Spor o interpretaci židovských dějin byl významným motivem začínající křesťanské literatury. Příspěvek ukáže krajní řešení tohoto sporu a typologické a providenciální čtení pasáže v homiliích Jana Chrysostoma.

MARTIN BAŽIL

Ferrea progenies: starozákonní dějiny jako čtyři věky lidstva v Cento Probae

Prvním římským autorem, který se pokoušel o syntézu tradičního a biblického pohledu na starší, mytologickou fázi dějin, byla paradoxně básnířka Proba. Starozákonní část jejího biblického centonu (3. čtvrtina 4. stol.) je nejstarším známým převyprávěním látky z *Geneze* v latinských verších. Probinou snahou přitom je oba narativy co nejvíce harmonizovat: příběhu mezi stvořením člověka a potopou světa dává tvar mýtu o čtyřech věcích lidstva.

JAN KALIVODA

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Gildas Sapiens a jeho Latinitas v obraně víry

Území Britských ostrovů prodělalo v rámci rozpadající se Západořímské říše výjimečnou zkušenost. Keltské obyvatelstvo ostrovů přijalo masově křesťanství a rozvinula se zde městská civilizace i s uceleným systémem školství, která však zmizela během několika dekád germánské invaze. Jistá kontinuita zůstala zachována, její podoba však stále zůstává enigmatická. Gildas Sapiens je personifikací tohoto ojedinělého vývoje, fascinujícího z historického i literárního hlediska: jak bylo možno využít odkaz antické civilizace v obraně křesťanské víry britských Keltů před smrtelným ohrožením?

KOSTAS TSIVOS

Spory o (dis)kontinuitě řeckého národa v řecké historiografii

Jsou současní Řekové potomci antických Helénů nebo „sloučeninou Albánců a Slovanů“, jak tvrdil rakouský historik Fallmerayer? Od tohoto sporného tvrzení uplynulo již 180 let a celé generace řeckých historiků se prou o různých konceptech národotvorného procesu a národní identity Řeků. Nově ultrapravicová strana Zlatý úsvit pořádá vlastní semináře a letní školy, kde mladým Řekům vykládá o „čistotě řecké krve“ a o „zradě Evropanů i vlastních intelektuálů“.